

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КОМПАРАТИВІСТИКА В ОСВІТІ І НАУЦІ

Галузь знань А Освіта

Спеціальність А1 Освітні науки

Освітня програма Педагогіка вищої школи

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є обов'язковою. Дисципліна сприяє розумінню особливостей і тенденцій розвитку вищої освіти і науки, формування навичок аналізу чинників розвитку вищої освіти, зокрема шляхів інтеграції системи вищої освіти України в ЄПВО, якості освіти, особливостей використання інноваційних технологій як засобів її підвищення; формування розуміння інноваційного розвитку освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах. Розкриваються питання студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої освіти, цифрових трансформацій освіти в сучасних умовах, питання академічної та наукової доброчесності, наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	A1 Освітні науки
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Факультет/ІННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Сем. 1: Залік; Сем. 2: Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1–2	1–2
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Самостійна робота	60 год.	102 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Сем. 1: Залік; Сем. 2: Екзамен	Сем. 1: Залік; Сем. 2: Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Формування компетентності порівняльного аналізу національної та зарубіжної вищої освіти; наукового та загальнокультурного світогляду шляхом осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки й освіти в різних країнах; розвиток компаративістичного мислення здобувачів, спрямованого на пошук ефективних шляхів наукового вивчення і коригування сучасних процесів, що відбуваються в освіті й науці; вміння застосовувати набуті знання в науковій і педагогічній діяльності у сфері вітчизняної та європейської науки й освіти.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Компаративістика в освіті і науці» (за їх наявності) ОК9

Методика навчання аграрних дисциплін

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6 — Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9 — Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК1 — Здатність проектувати і досліджувати освітні системи, планувати і проводити теоретичні та емпіричні дослідження у сфері освіти.

СК5 — Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК8 — Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень; проводити самостійні наукові дослідження педагогічних явищ та екстраполювати їх результати в практику викладання.

ПРН8 — Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей; розробляти структуру і створювати складники навчально-методичного забезпечення освітнього компоненту; вміти аналізувати, добирати і використовувати педагогічні технології відповідно до предметної сфери.

ПРН9 — Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ПРН11 — Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
1 семестр												
Модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень.												
Тема 1. Компаративна педагогіка як наука.	3	-	-	3	7	13	1	-	-	1	13	15
Тема 2. Історія розвитку компаративістики.	4	-	-	4	8	16	1	-	-	1	13	15
Тема 3. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки.	4	-	-	4	8	16	1	-	-	1	13	15
Разом за модулем 1	11	0	0	11	23	45	3	0	0	3	39	45
Модуль 2. Трансформації систем освіти.												
Тема 1. Реформування освіти: стратегічні пріоритети.	4	-	-	4	8	16	1	-	-	1	13	15
Тема 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	4	-	-	4	7	15	1	-	-	1	14	16
Тема 3. Якість вищої освіти.	4	-	-	4	7	15	1	-	-	1	13	15
Разом за модулем 2	12	0	0	12	22	46	3	0	0	3	40	46
Усього годин за 1 семестр	23	0	0	23	45	91	6	0	0	6	79	91
2 семестр												
Модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти.												
Тема 1. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	4	-	-	4	8	16	2	-	-	1	11	14
Тема 2. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	3	-	-	3	7	13	2	-	-	1	12	15
Разом за модулем 3	7	0	0	7	15	29	4	0	0	2	23	29
Усього годин за 2 семестр	7	0	0	7	15	29	4	0	0	2	23	29
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	30	60	120	10	0	0	8	102	120

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Компаративна педагогіка як наука.	3
2	Тема 2. Історія розвитку компаративістики.	4
3	Тема 3. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки.	4
4	Тема 4. Реформування освіти: стратегічні пріоритети.	4
5	Тема 5. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	4
6	Тема 6. Якість вищої освіти.	4
7	Тема 7. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	4
8	Тема 8. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	3
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і функції компаративної педагогіки.	3
2	Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань.	4
3	Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки у світі.	4
4	Реформаційні процеси сучасної освіти.	4
5	Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.	4
6	Забезпечення якості вищої освіти.	4
7	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	4
8	Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.	3
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготувати реферат про історичний розвиток компаративної педагогіки та її сучасні підходи. Здійснити порівняльну характеристику основних методів міждисциплінарних досліджень у компаративістиці.	7
2	Вивчення першоджерел літературно-педагогічної спадщини щодо етапів розвитку компаративістики. (К. Ушинський «Про користь педагогічної літератури», «Про народність у громадському вихованні», О. Музиченка «Сучасні педагогічні течії у Західній Європі й Америці», «Проблема комплексності у Німеччині й у нас», С. Ананьїна «Трудове виховання, його минуле і сучасність»; С. Русової «Народна початкова освіта в Бельгії», «Нова школа», «Французькі літні колонії для школярів», «Республіка молоді в Америці», «Песталоцці-Фребелівський будинок у Берліні»).	8
3	Проаналізувати соціально-економічні фактори, що впливають на формування освітніх систем у двох різних країнах.	8
4	Написати реферат про історію реформування систем вищої освіти у зарубіжних країнах та Україні. Розробити схему порівняльного аналізу освітніх систем з урахуванням культурних та політичних аспектів.	8
5	Зробити порівняльну характеристику моделей реформування вищої освіти у різних країнах (дві країни на вибір). Розробити модель процесу модернізації системи вищої освіти для українських умов.	7
6	Проаналізувати сучасні виклики якості вищої освіти на основі порівняльного дослідження.	7
7	Написати реферат про сучасні тенденції наукової діяльності закладів вищої освіти у світі. Розв'язати кейс-завдання щодо управління науковими проектами у закладах вищої освіти та зробити висновки щодо ефективності застосованих стратегій.	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
8	Проаналізувати інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти у різних країнах та підготувати порівняльну характеристику. Розробити модель системи підтримки інноваційної діяльності у закладі вищої освіти.	7
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування.
- Тестування.
- Співбесіда.
- Самооцінювання.

Методи навчання:

- Методи проблемного навчання.
- Кейс-метод.
- Метод проєктного навчання.
- Метод навчання через дослідження.
- Метод навчальних дискусій та дебат.
- Робота в парах, у групах.
- Мозковий штурм.
- Метод гейміфікованого навчання.
- Лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда.
- Ілюстрування, демонстрування.
- Робота з навчально-методичною літературою .
- Порівняння.

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Теоретичні основи компаративної педагогіки та методологія порівняльних досліджень.		
Практична робота. Предмет, завдання, методи і функції компаративної педагогіки.	ПРН01, ПРН09, ПРН11. Модуль спрямований на ознайомлення студентів з історичними та сучасними підходами у компаративній педагогіці, методами порівняльних досліджень та їх застосуванням у практиці. Студенти здобудуть знання про історичний розвиток галузі, зможуть аналізувати педагогічні явища, використовувати різноманітні джерела інформації та здійснювати порівняльний аналіз освітніх систем різних країн.	16
Практична робота. Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань.		17
Практична робота. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти і науки у світі.		17

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Історичний розвиток компаративної педагогіки та її сучасні підходи. Порівняльна характеристика основних методів міждисциплінарних досліджень у компаративістиці. Вивчення першоджерел літературно-педагогічної спадщини XI–XIX ст. Соціально-економічні фактори, що впливають на формування освітніх систем у двох різних країнах.		20
Модульна контрольна. Тест		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Трансформації систем освіти.		
Практична робота. Реформаційні процеси сучасної освіти.	ПРН1, ПРН8, ПРН9, ПРН11. Модуль присвячений аналізу історії реформ у системах вищої освіти, сучасних моделей реформ та викликів якості. Студенти здобудуть навички порівняльного аналізу реформ та розробки моделей модернізації для українських умов, а також зможуть оцінювати сучасні виклики у сфері якості освіти.	16
Практична робота. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні.		17
Практична робота. Забезпечення якості вищої освіти.		17
Самостійна робота. Історія реформування систем вищої освіти у зарубіжних країнах та Україні. Порівняльний аналіз освітніх систем з урахуванням культурних та політичних аспектів. Порівняльна характеристика моделей реформування вищої освіти у різних країнах. Моделі процесу модернізації системи вищої освіти для українських умов. Аналіз сучасних викликів якості вищої освіти на основі порівняльного дослідження.		20
Модульна контрольна. Тест		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти.		
Практична робота. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі.	ПРН1, ПРН8, ПРН9, ПРН11. Модуль сприяє формуванню у студентів уявлення про сучасні тенденції у науковій діяльності та інноваціях у вищій освіті, навичкам аналізу інноваційних підходів та розробки моделей підтримки інноваційної діяльності.	30
Практична робота. Менеджмент вищої освіти в сучасному світі.		30
Самостійна робота. Сучасні тенденції наукової діяльності закладів вищої освіти у світі. Управління науковими проектами у закладах вищої освіти. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти у різних країнах. Модель системи підтримки інноваційної діяльності у закладі вищої освіти.		10
Модульна контрольна. Тест		30
Всього за модулем 3		100
Участь у конференціях, студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, підготовка тез і статей.		+5 балів за кожен вид роботи.
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзаме		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=150>);

Рекомендовані джерела інформації

- Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ: Видавець ФОП Ямчинський О. В. Виготовлювач ТОВ «ЦП «Компринт», 2024. 582 с.
- Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.
- Сбрусува А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
- Якість вищої освіти: теорія і практика: навч.-метод. посібн. За наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.
- Бабушко С. Р. Гендерність у неформальній/інформальній освіті дорослих: європейські практики. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2021. № 2. Том 20. С. 10–20.
- Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 2 (106). С. 182–193.
- Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти (Будапешт, Відень, 12 березня 2010 р.). [http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration\(2010\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration(2010).pdf) (дата звернення 10.06.2025 р.).
- Гарашук О. В., Куценко В. І. Інтеграція освіти України в контексті викликів і загроз (досвід США). Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. 2022. Вип. 65. С. 25–31.
- Голяд І., Тропіна М. Тенденції та інновації професійної освіти в умовах сучасних трансформаційних процесів. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи: зб. наук. пр. Київ–Львів–Бережани–Кельце. 2022. Вип. 10. С. 23–29.
- Кремень В. Г., Биков В. Ю., Ляшенко О. І., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Мальований Ю. І., Пінчук О. П., Топузов О. М. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України «Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи», 18–19 листопада 2022 р. Вісник НАПН України. 2022. № 4(2). С. 1–49.
- Локшина О. Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021–2030 рр. Український педагогічний журнал. 2022. № 4. С. 5–17. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/issue/view/38/9> (дата звернення 10.06.2025 р.).
- Паризьке комюніке. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf> (дата звернення 10.06.2025 р.).
- Погляд на освіту 2022: показники ОЕСР. <https://nqa.gov.ua/news/poglad-na-osvitu-2022-pokazniki-oesr/> (дата звернення 10.06.2025 р.).

4. Постригач Н. О. Діяльність провайдерів освітніх послуг у сфері освіти дорослих Туреччини. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2022. Вип. 1 (21). С. 156–170.
5. Рилова О. Ю. Світові тенденції розвитку вищої освіти та її якість. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. № 32. С. 98–102.
6. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/strategiya-rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-na-2022-2032-roki> (дата звернення 10.06.2025 р.).
7. Фінагіна О. В., Бітюк І. М., Матвієнко О. Д., Гудима Д. М. Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. Зб. наук. пр. ЧДТУ. Серія: Економічні науки. 2022. Вип. 65. С. 16–24.
8. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. Педагогічні науки та освіта. 2022. Вип. XL–XLI. С. 102–109.
9. Юрченко А. М., Краус К. М., Краус Н.М. Інституційні засади управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. European scientific journal of Economic and Financial innovation. 2022. № 1(9). С. 16–33.
10. Nataliia Hrechanyk, Oksana Vasiuk, Lesya Matsenko, Nataliia Folomieieva, Oleksii Koriakin & Svitlana Vyhovska. Development of Higher Education of the XXI Century in the World Context in the Face of Global Challenges. Journal of Curriculum and Teaching. 2023. Vol. 12, No. 5, Special Issue 2023.